

УТВЪРДИ:

ХАСАН АДЕМОВ
МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА НА АГЕНЦИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

2012 година

През изминалата 2012 година Агенция за хората с увреждания (АХУ) продължи да изпълнява държавната политика по отношение трудовата заетост, рехабилитацията и пълноценната социална интеграция на хората с увреждания в обществения живот на страната.

I. ПОДОБРЯВАНЕ НА НОРМАТИВНАТА БАЗА В ОБЛАСТТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

През 2012 год. АХУ направи предложения за промени на следните нормативни документи:

1. Във връзка с изпълнение на Плана за намаляване на административната и регулаторната тежест на бизнеса, приет с Решение 808 на Министерски съвет на Република България на 08.10.2012 г. и някои пропуски, установени при преглед на нормативните документи е направено предложение за изменение и допълнение на Закона за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) и Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания (ППЗИХУ).

2. Агенцията за хората с увреждания направи предложение до Министъра на труда и социалната политика за утвърждаване на Проект на Методика за класиране, финансиране, наблюдение и отчетност на проекти за започване и разширяване на самостоятелна стопанска дейност от лица с трайни увреждания, на основание чл.19, ал.1 от ППЗИХУ, във връзка с чл.8, т.5 от ЗИХУ. Предвид икономическата обстановка в страната, отчитайки инфлационния процент и фактът, че размерът на предоставяната субсидия не е променян от 2006 г., в новата Методика е увеличен размерът на субсидията от 15 000 лв. на 20 000 лв. Във връзка с Плана за намаляване на административната и регулаторна тежест на бизнеса отпадат много от изискуемите документи, като голяма част от информацията ще се набавя по служебен път от различните институции. Преработени са приложенията на Методиката, в съответствие с предложените промени в Проекта.

3. Агенцията за хората с увреждания направи предложение до Министъра на труда и социалната политика за утвърждаване на Проект на Методика за кандидатстване, отпускане на средства, наблюдение и отчетност на проекти на работодатели/органи по назначаване за осигуряване, приспособяване и оборудване на работно място за лица с трайни увреждания и предоставяни за финансиране със средства на Агенция за хората с увреждания, на основание чл.17, ал.1 от ППЗИХУ, във връзка с чл.25, ал.1 и чл.8, т.5 от ЗИХУ. В новата Методика е разширен кръгът на целевата група на представените за финансиране проекти с цел да се обхванат в по-голяма степен лицата с трайни увреждания. От практиката в работата със сега действащата Методика се появиха някои недостатъци и непълноти, които изискват промени, свързани с цялостната процедура по кандидатстване, оценяване и финансиране на проектите. Във връзка с Плана за намаляване на административната и регулаторната тежест на бизнеса отпадат много от досега изискваните документи, като голяма част от информацията ще се набавя по служебен път от различни институции. Преработени са приложенията на Методиката, в съответствие с предложените промени в Проекта.

На основание чл.8, т.4 от ЗИХУ, Агенцията за хората с увреждания е дала становище при изготвянето на следните проекти на нормативни актове, свързани с хората с увреждания:

1. Проект на Инструкция за паркиране на автомобили, превозващи хора с увреждания на територията на Община Златица;

Отчетен доклад за дейността на Агенция за хората с увреждания през 2012 година

2. Проект за изменение и допълнение на Наредба № 33 от 3 ноември 1999 г. за обществен превоз на пътни и товари на територията на Република България ;
3. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за обществен ред на територията на Община Ихтиман;
4. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 за обществен ред и безопасността на движението на територията на Община Костенец;
5. Наредба за престой и паркиране на превозни средства управлявани или превозващи лица с увреждания на територията на община Бургас;
6. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба за опазване на обществен ред в населените места в община Кочериново, област Кюстендил;
7. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 за организацията и безопасността на движението, дисциплината на водачите на превозните средства и пешеходците на територията на Община Ловеч ;
8. Проект на Наредба № 1 за обществен ред и опазване на общинските имоти на територията на община Самоков;
9. Проект за изменение и допълнение на разпоредбите на Наредба за организация на движението на територията на Столична Община;
10. Проект на Наредба на Столичния общински съвет за изменение и допълнение на Наредба за предоставяне на социалните услуги „Асистенти за независим живот“;
11. Проект за изменение и допълнение на Наредба за опазване на обществен ред, чистотата, безопасността на движението, пожарната и аварийна безопасност в община Тополовград.

II. ДЕЙНОСТ ПО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ЗАЩИТА ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

В изпълнение на държавната политика за хората с увреждания и съгласно разпоредбите на чл. 51, чл. 52, чл. 53 и чл. 53 а от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания (ППЗИХУ), Агенцията за хората с увреждания изплаща целеви помощи за придружител на хората с трайни увреждания при ползване на услуги на държавни или общински администрации, здравни, образователни и културни институции. За целта Съюзът на глухите в България, Съюзът на слепите в България, Съюзът на инвалидите в България и Българската асоциация за лица с интелектуални затруднения предоставят в АХУ интеграционни програми, на база на които агенцията сключва договори с цитираните организации. В съответствие с изискванията и сроковете заложиени в тези договори, АХУ предоставя на посочените организации финансови средства за изплащане целевите помощи на правоимащите лица с трайни увреждания. През 2012 г. на национално представените организации на хората с увреждания са предоставени средства за изплащане на целеви помощи на стойност 1 645 782 лв. в т.ч:

1. На Съюза на глухите в България са преведени 192 685 лева за изплащане на целеви помощи за ползване на жестомимични услуги от 4 173 лица с увреден слух с над 50 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане. Поради забавени разплащания, допълнително бяха преведени средства по сключения договор в размер на 7 380 лева през месец януари 2013 г.

2. За отчетния период на Съюза на слепите в България са преведени 507 450 лева за изплащане на целеви помощи за придружител на 10 122 лица с увредено зрение с над 90 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане.

3. На Съюза на инвалидите в България е преведена сума от 745 358 лева за изплащане на целеви помощи за придружители на 18 361 трудноподвижни лица с над 90 на сто намалена работоспособност / вид и степен на увреждане.

4. На Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения са преведени 200 289 лв. за изплащане на целеви помощи за придружители на 6 070 лица с интелектуални затруднения и лица с психични разстройства и със 71 или над 71 на сто трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане.

За съжаление средствата отпуснати на агенцията, като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити по чл. 51, чл. 52, чл. 53 и чл. 53 а от ППЗИХУ всяка година са едни и същи и са недостатъчни. Недостатъчните средства налагат част от правоимащи лица да не могат да получат тази финансова помощ. Недостигът на средства е причина лицата нуждаещи се от целеви средства да получават суми по-малки, спрямо тези, които им се полагат с разпоредбите на ППЗИХУ.

III. ДЕЙНОСТ ПО АКТИВНИТЕ ПОЛИТИКИ – ПРОЕКТИ И ПРОГРАМИ

Осигуряването на заетост, професионална рехабилитация и пълноценно социално включване на хората с увреждания представляват значителна част от дейността на Агенцията за хора с увреждания, която е насочена основно към подкрепа за постигане на самостоятелен и независим живот за тези бенефициенти. И през 2012 година АХУ продължи работата си в тази посока.

Конкретно дейността се изразява в различни програми и мерки, изпълнявани от Агенцията и разгледани по-долу:

1. СУБСИДИИ ЗА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ

Програмата за финансиране на специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания е регламентирана в чл. 28 от ЗИХУ. Към 31.12.2012 г. по програмата са отчетени проекти на стойност 1 665 763 лв. Реализираните дейности допринесоха за подобряване на условията на труд и с въвеждане на нови технологии за повишаване на квалификацията на 1 643 работещи в тези организации, включително хора с увреждания.

1.1. Разпределение на субсидията по раздел II. от Методика за отпускане на средства на специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания за целеви проекти със социална насоченост

Съгласно раздел II. от Методиката се финансират проекти със социална насоченост за създаване на благоприятна и здравословна среда; за повишаване квалификацията и производителността на труда на работещите; за създаване на подходящи условия за повишаване качеството на полагания в предприятията и кооперациите труд.

През 2012г. в АХУ са подадени 22 проекта със социална насоченост.

Проектните предложения бяха оценени от четиричленна експертна комисия, определена от изпълнителния директор на АХУ. От кандидатствалите проекти 17 бяха класирани за финансиране и получиха безвъзмездни средства за създаване на безопасна и здравословна среда в работните помещения. Една част от реализираните проекти осигуриха достъп до работните места на зетите хора с увреждания, а други адаптираха санитарните помещения и помещенията за отдих на наетите лица с трайни увреждания.

Съгласно периодично осъществения мониторинг проектните цели са постигнати. Усвоената сума през отчетния период възлиза на 631 853 лева. Успешно реализираните дейности създадоха условия за социално включване на работещите хора с трайни увреждания.

1.2. Разпределение на субсидията по раздел III. от Методика за отпускане на средства на специализирани предприятия и кооперации за хора с увреждания за целеви проекти със стопанска насоченост

Съгласно раздел трети на Методиката се финансират бизнес проекти на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, с цел създаване на условия за повишаване качеството на продукцията; откриване на нови и подобряване техническото състояние на съществуващи работни места, подобряване конкурентоспособността чрез стабилизиране и придобиване на нови пазарни позиции посредством обновление и усъвършенстване на технологиите.

През 2012 година специализираните предприятия и кооперации проявиха завишен интерес и желание за реализиране на проекти за технологично обновление. Инвестиционни проекти подадоха 23 специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания.

За разлика от 2011 година, когато бяха финансирани 12 проекта със стопанска насоченост, през отчетната година бяха класирани за финансиране 14 проекта. АХУ сключи договори със съответните бенефициенти. До края на 2012 г. бяха реализирани успешно заложените проектни дейности. Сумата, която беше усвоена по този раздел от Методиката възлиза на 1 033 910 лева. Реализираните проекти подпомогнаха технологичното обновяване и професионално обучение на работещите и новоназначените на новите работни места служители. Открити са нови 43 работни места, чрез които се предостави възможност на хората с увреждания да се реализират на пазара на труда заедно с работещите здрави хора. Този факт е предпоставка за пълноценна интеграция на хората с увреждания.

2. РЕГИСТЪР НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДАНЯ

Специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания се вписват в Регистър, воден от Агенцията за хората с увреждания съгласно чл. 29 от ЗИХУ. Условието и редът за вписване се определят в Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания.

Към 31.12.2012 г. Регистърът на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания обхваща 131 предприятия и кооперации, в които работят 3 048 лица, от които 1 528 са с трайни увреждания.

За отчетният период в Регистъра са вписани 13 нови специализирани предприятия и кооперации, а 15 са заличени съгласно чл.5, ал.1 от ППЗИХУ. Регистърът се използва за наблюдение на тези организации и на дейността, извършвана от тях, както и при изпълнение на целеви проекти, финансирани от АХУ.

Гамата от услуги и производство на стоки в специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания е разнообразна и обхваща различни сфери на стопанска дейност, включително и експортна такава. Дейностите в сферата на производство на стоки са: производство на шивашки изделия главно на ишлеме за страните членки на ЕС, производство на хранителни стоки, на електроинсталационни, пластмасови, метални изделия и филтри, картонаж, дърводелство, мебели и каменоделство, производство на хотелски консумативи, полиграфия, печатарска и издателска дейност, строително-монтажна дейност изработка и опаковане на медицински изделия производство на изделия за бита от слама и бамбук, и др.;

В сферата на предоставяне на услуги специализираните предприятия са регистрирали дейности като: компютърни, софтуерни, зъботехнически, счетоводни, книговезки, козметични, социални услуги, почистване на канцеларии и санитарни помещения,

поддържане на зелени площи, обслужване на автомати за кафе и топли напитки, автомонтъорски услуги и др.

3. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

Агенцията за хората с увреждания активно участва в процеса на подпомагане рехабилитацията и социалното включване на хората с увреждания в обществения живот на страната, чрез ежегодното финансиране на проекти на юридически лица с нестопанска цел в обществена полза и национално представени организации на хора с увреждания, регистрирани по Закона за кооперациите.

През 2012 година в обявеният конкурс на тема "Рехабилитация и социална интеграция на хора с трайни увреждания" със свои проекти взеха участие 41 неправителствени организации на и за хора с увреждания. Оценяването и класирането на проектите бе извършено от комисия състояща се от независими външни експерти. Бяха утвърдени за финансиране 19 проекта. Общата сума на субсидията за класираните проекти е 299 135,00 лева. Броят на обхванатите преки и непреки бенефициенти в тази програма е около 4500 лица с увреждания.

Финансираните проекти са разпределени в 4 компонента.

Компонент 1 включва мероприятия, насочени към индивидуална и групова работа с целевата група – обучения, придобиване на умения за самостоятелен живот, арт-терапия, запознаване с културното наследство и постижения на родината, посещения на културни мероприятия и други такива. По този компонент бяха финансирани 7 проекта на стойност 114 980,00 лв. С отпуснатата субсидия от 17 174 лв., фондация „Светлина за живот“ гр. София създаде мобилен център и в продължение на шест месеца нейните специалисти извършваха рехабилитация в домашни условия на неподвижни и трудно подвижни хора. Този вид рехабилитация в домашни условия е единствена по рода си в България. Фондацията осъществява тази дейност като част от нейните проекти се финансират по тази програма. Отпусната е субсидия от 16 148 лв на асоциация „И нас ни има“ за обучение, арт терапия и създаване на трудови умения за самостоятелен живот на деца и младежи с ментални и физически увреждания на дневен център в ж.к. Младост, гр. София. Със 17 626 лв. беше финансирана фондация „Равен шанс-2001“ от гр. Варна. Сумата беше оползотворена за трудо и арт терапия на деца с умствена изостаналост. „Българска асоциация за рекреация, интеграция и спорт“ с отпуснатите средства в размер на 14 736 лв. организира за шест месеца рехабилитация на лица с двигателни проблеми. По същия проект беше организирано и участие по спортна стрелба при откриване на вече адаптирания обект за хора с увреждания на стрелков клуб „Левски“, като изграждането на достъпната среда на клуба е със средства на агенцията по друга наша програма. На сдружение „Паралелен свят“ от гр. Пловдив е отпусната субсидия в размер на 17 920 лв. С тези средства сдружението организира и проведе хипотерапия и терапевтична конна езда за деца и младежи с детска церебрална парализа. През 2012 по програмата за рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания, АХУ е финансирала проект на фондация „Глобална инициатива на психиатрията-ГИП“ за 15 407 лв. Целевата група на проекта включва 19 мъже и 21 жени на възраст от 20 до 68 години страдащи от тежки психически увреждания, с над 70% загубена работоспособност. Целта на проекта е да създаде устойчива програма за арт и трудова рехабилитация, чрез която хората с психични увреждания да реализират своя личен творчески потенциал, да преодолеят социалната изолация, да овладеят нови социални и професионални умения. Съюза на слепите в България с нашата субсидия от 16 797 лв. даде възможност на 104 свои членове да се запознаят и посетят историческите и културни забележителности на гр. София.

Компонент 2, свързан с организиране на мероприятия с публична изява, като фестивали, концерти, спектакли, пленери, художествени изложби, спортни състезания и автомобилни ралита и други подобни изяви. В тези мероприятия бенифициентите са преки участници. По този компонент са одобрени и финансирани **7 проекта** на стойност **119 158 лв.** С финансовата подкрепа на Агенцията за хората с увреждания бяха възможни организирането и провеждането на станалите вече традиция фестивали в гр. Поморие, гр. Перник, гр. Девин. С нашата финансова помощ в размер на **18 000 лв.** хора на слепите "Академик Петко Стайнов", Детска вокална група "Teens" и "Вокално – инструментален състав "Весели момчета" изнесоха концерти в четири града на страната. С наши средства по програмата Спортен клуб за интеграция "Витоша" проведе републикански турнири по голбал и спортен риболов. Със средства по програмата се проведе подготвителния тренировъчен лагер на волейболния отбор на глухите за участие във второто Световното първенство по волейбол за глухи. Домакин беше България и състезанията се проведоха в новооткритата зала „Арена Армеец“ Нашият отбор се класира в първата десятка. Сдружение „Център за Психологически Изследвания“ проведе Интеграционно Европейско Рали за хора с увреждания "Сила за живот"-единадесето издание, като агенцията финансира заснемането и издаването на 60 минутен филм за ралито.

Компонент 3 е насочен към разработване на различни материали, помагала, наръчници и други, подпомагащи работата с хората с увреждания, тяхното адаптиране, трудова и социална интеграция и реинтеграция. Одобрени са **2 проекта** на стойност **19 997 лева.** Фондация „Изкуството и детето“ разработи помагало за работа с деца с увреждания, а Национален център за рехабилитация на слепи - гр. Пловдив издаде специализирани учебници за професионално обучение по масаж за лица със зрителни затруднения. Същите бяха издадени и на брайлово писмо.

Компонент 4 е насочен към промяна на обществените възприятия за хората с увреждания като пълноценни български граждани. Бяха финансирани **3 проекта** на обща стойност **45 000 лв.** С нашата финансова помощ НС на ТПК, Съюза на глухите в България и Национална федерация на работодателите на инвалидите взеха участие в Първи европейски панаир на социалните предприятия и кооперации. В изложението със свой стоки участваха **24** трудово-производителни кооперации, **9** предприятия на глухите „Тих труд“ и **9** специализирани фирми на хора с увреждания, вписани в Регистъра воден от АХУ. Проведе се модно ревю, в което се представиха **8** ТПКИ и **1** предприятие на СГБ. Демонстрирани бяха над **250** модели детски и дамски облекла, детски обувки, работно облекло и др. В деня на откриване на Първия европейски панаир в Конгресния център на Международния панаир бе проведена конференция на тема : „Социално предприемачество и Европа 2020“ Същата бе открита със слово на Комисаря на ЕС г-н Ласло Андор и Министъра на труда и социалната политика г-н Тотю Младенов. С презентация се представиха г-жа Ариане Родерт от Европейския икономически и социален комитет, г-н Кирил Николов от ЕК,ГД „Предприятия и промишленост“, г-жа Диана Довган от Европейската конфедерация на производствените кооперации и социални предприятия, г-жа Григотреско –председател на Националния съюз на занаятчийските и производствени кооперации УЧЕКОМ в Румъния. Изказвания по обсъжданите проблеми направиха също г-н Минчо Коралски, г-н Баласополув, г-жа Елка Тодорова и г-н Васил Долапчиев.

4.ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ НА РАБОТОДАТЕЛИ ОТ ОБИЧАЙНА РАБОТНА СРЕДА

Осигуряване на заетост на хората с трайни увреждания в обичайна работна среда за преодоляване на социалната им изолация и пълноценното им интегриране в обществото е една от основните цели на Агенция за хората с увреждания. Съгласно

утвърдена от Министъра на труда и социалната политика Методика могат да кандидатстват за финансиране с проекти работодатели/органи по назначаване, регистрирани по българското законодателство, като – държавни и общински организации, частни фирми, НПО и др. Тази дейност е регламентирана в чл.17, ал.1 от ППЗИХУ, във връзка с чл.25, ал.1 и чл.8, т.5 от ЗИХУ. Целевата група, съгласно цитираната Методика са:

1. безработни лица с трайни увреждания в трудоспособна възраст, които са регистрирани в Дирекция “Бюро по труда” на Агенцията по заетостта;
2. лица с трайни увреждания, работещи при работодателя;
3. лица, работещи при работодателя, които през периода на работа при същия работодател получават статут на лица с трайни увреждания.

Работодателите могат да кандидатстват пред АХУ за отпускане на средства за покриване на разходи по работни места за лица с трайни увреждания по три компонента:

1. Осигуряване на достъп до работното място;
2. Приспособяване на работни места;
3. Оборудване на работни места.

Работодателите се задължават да поддържат заетост на работните места не по-малко от 36 месеца след усвояване на средствата, като може да се наемат последователно повече от едно лице с трайно увреждане. През 2012 година се проведе два тура по тази програма, като за финансиране бяха представени общо 29 проекта на работодатели от обичайна работна среда. От тях комисия, съставена от външни експерти-оценители, одобри и се сключиха договори с 15 работодатели на стойност 119 629 лв. Осигурени са 23 приспособени и оборудвани работни места за хора с трайни увреждания. Общата субсидия, предоставена от Агенцията по тази програма е в размер на 117 021 лв. Инвестиционната част на всичките 15 проекта приключи през месец декември, но реално разплащането с бенефициентите беше забавено и се осъществи в началото на месец януари 2013 г. По този начин се формира преходен остатък в размер на 16 525 лв. Субсидия получиха две общини – Столична и община Лясковец, четири Дирекции “Социално подпомагане” – Троян, Велико Търново, Русе и Сливен, две областни администрации – Търговище и Перник, две организации от неправителствения сектор и петима частни работодатели. В сравнение с предходната 2011 год. има увеличение, макар и малко на кандидатстващите от частния сектор на икономиката. Това говори за стабилизиране на програмата и необходимостта от нейното по-нататъшно развитие и разширение. За тази цел в края на 2012 г. беше внесен в МТСП за утвърждаване от Министъра на труда и социалната политика проект на нова Методика по програмата, в която е предложено разширяване на целевата група на лицата с трайни увреждания, завишени са лимитите по компоненти и др.

5. ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСИРАНИТЕ ПРОЕКТИ НА ЛИЦА С ТРАЙНО НАМАЛЕНА РАБОТОСПОСОБНОСТ ЗА ЗАПОЧВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА САМОСТОЯТЕЛНА СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2012 ГОДИНА

Програмата за финансиране, наблюдение и отчетност на проекти на лица с трайни увреждания за стартиране и развитие на самостоятелна стопанска дейност е нормативно регламентирана в чл. 31 от Закона за интеграция на хората с увреждания и чл. 19 от Правилника за прилагане на Закона за интеграция на хората с увреждания. Условието за провеждане на конкурсите за финансиране на проекти са утвърдени от Министъра на труда и социалната политика в разработена за целта Методика.

През 2012 година бяха проведени два конкурса, на които постъпиха 85 проекта на хора с увреждания, желаещи да започнат самостоятелна стопанска дейност.

Отчетен доклад за дейността на Агенция за хората с увреждания през 2012 година

Одобрените проекти, отговарящи на изискванията на Методиката, бяха 30. Впоследствие двама от бенефициентите, с които имаше сключен договор за финансиране, се отказаха от субсидията. Така броят на финансираните проекти по Програмата за 2012 година беше 28. Общата стойност на отпуснатата през 2012 год. субсидия беше 327 100 лв. Напълно финансирани през отчетния период бяха 18 проекта, а по 10 проекта има преходен остатък в размер на 32 965 лв.

През 2012 година бяха финансирани проекти на лица с трайно загубена работоспособност с най-разнообразна насоченост. Дейностите в сферата на производството, чието стартиране стана възможно благодарение на програмата бяха: производство на сувенири, куклени къщи, уникати.

Най-широко застъпени през 2012 г. бяха дейностите в областта на услугите: компютърни и офис услуги, дърводелски услуги, строителни услуги, счетоводни услуги, консултантски услуги, кредитно посредничество, авторемонтни услуги, лазерно гравирание, озеленяване и ДДТ, музикален интернет портал, фирма за почистване.

В областта на търговията бяха предоставени средства на хора с трайни увреждания за: търговия с цветя, магазини за промишлени стоки, магазин за плодове и зеленчуци, магазин за рибарски принадлежности, търговия с дървени палети, скари и каси, магазин за семена, кафе-аперитив, обслужване на вендинг автомати, продажба на варена царевича и сладолед.

В условията на световна икономическа криза хората с трайни увреждания са сред най-уязвимата група в обществото. Предоставяните от АХУ средства за стартиране или развитие на самостоятелна стопанска дейност представляват една възможност за тези хора за преодоляване на негативните последствия от кризата. С реализирането на програмата се постига реално социално включване на хората с трайни увреждания в стопанския и обществен живот на страната, осигуряват им се постоянни трудови доходи и се подобрява качеството им на живот. Друг ефект от реализирането на програмата е, че се намалява съответно броя на безработните лица с трайни увреждания и на получаващите социални помощи.

Всички бенефициенти по програмата показват устойчиво развитие на стартиралата самостоятелна дейност, което е видно от регулярно постъпващите в АХУ отчети.

6. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОЕКТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП И АДАПТИРАНЕ НА КУЛТУРНИ, ИСТОРИЧЕСКИ И СПОРТНИ ОБЕКТИ С МЕЖДУНАРОДНО, НАЦИОНАЛНО И ОБЛАСТНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ХОРА С УВРЕЖДАНЯ

Програмата създава предпоставки за активно социално включване на хората с увреждания, имащи специфични потребности при пространственото си придвижване за участието им в културния, обществен и спортен живот в страната, за повишаване на тяхната обществена значимост и личностно самочувствие, за формиране и утвърждаване на съвременна ценностна система чрез приобщаването им към националното културно, историческо, архитектурно и спортно богатство на страната ни. Изпълнението на тази програма стартира през 2007 г. на база на утвърдена от Изпълнителния директор на Агенцията Методика съгласно чл. 2, ал. 2, т. 6 от Устройствения правилник на АХУ, а в последствие бе включена в чл.8, т.6 на ЗИХУ. Проектните предложения, съгласно заложената процедура, са насочени към осигуряване на външен достъп до обектите, преодоляване на вътрешните архитектурни бариери чрез осигуряване на достъп до различните нива и етажи на сградите, както и обезпечаване на комуналните нужди на хората с увреждания.

През 2012 год. в обявения от Агенцията конкурс взеха участие държавни, общински и неправителствени организации, които притежават и/или стопанисват обекти

с общо 12 проектни предложения. Налице е намаляване на броя на подадените проектни предложения в сравнение с предходната година, но за сметка на това през 2012г. са подадени по-качествено изработени проекти, за адаптиране на много големи и значими обекти и затова е запазен общият размер на сумата на финансираните проекти. Сключени са договори на стойност 401 118 лв. с 10 институции за осигуряване на достъп и адаптиране за хора с трайни увреждания на различни обекти. Общо по програмата субсидията, предоставена от Агенцията е в размер на 392 771 лв. Инвестиционната част на всички проекти приключи през месец декември, но реално разплащането с бенефициентите беше забавено и се осъществи в началото на месец януари 2013 г. По този начин се формира преходен остатък в размер на 48 808 лв. Финансирани са следните обекти:

- 6 исторически – историческите музеи в гр. Батак, Плевен, Ямбол, Благоевград, Брацигово, етнографски музей гр. Пловдив.
- 2 културни и природни - астрономическата обсерватория в Габрово и Ягодинската пещера.
- 2 спортни – Стрелкови клуб «Левски» и басейн «Спартак»

7.ОПРЕДЕЛЯНЕ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

През 2012 година продължи работата по обработка на подадените справки от Дирекции „Бюро по труда“ в страната, респективно на работодателите, съгласно чл. 27 от ЗИХУ, за определените работни места за трудоустроени и за хора с трайни увреждания. По изготвени от териториалните поделения на Агенция по заетостта Приложение 11 и Приложение 12 на ППЗИХУ с данни, в АХУ се набира информация за броя на определените, заетите и свободни работни места за хора с увреждания. За съжаление не винаги информацията получавана в АХУ е пълна и коректно оформена.

Подадените данни за 2012 год., след тяхното обработване, систематизиране и обобщаване показват следното: Броят на работодателите изпълнили задълженията си е 725. Определените работни места по чл.315, ал.1 от КТ са 8 160, от тях по чл.27 от ЗИХУ са 4 486. Заетите места от трудоустроени са 2 484, от хора с трайни увреждания са 3 282 и от здрави – 2 278. Броят на работните места обявени като свободни е 973, насочените от ДБТ лица с трайни увреждания – 198, а новоназначените лица са 75.

8.ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОЦЕНТ ОТ ВНЕСЕНИТЕ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ОТ РАБОТОДАТЕЛИ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНА И ОБИЧАЙНА РАБОТНА СРЕДА

Във връзка с разпоредбите на чл. 26 и чл. 40 от ЗИХУ се осигуряват средствата от републиканският бюджет за възстановяване на 30/50 на сто от внесените от работодателя осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, задължителното здравно осигуряване и допълнителното задължително пенсионно осигуряване за наетите хора с увреждания, а за специализираните организации – за целия персонал, нает по трудови правоотношения в тях. С тези средства се цели от една страна подпомагане на рехабилитацията и социалната интеграция на заетите хора с увреждания в специализирана и обичайна среда, а от друга – осигуряване на средства за капитални вложения за подобряване работната среда на заетите хора с увреждания.

Редът за възстановяване на процент от внесените от работодателите осигурителни вноски е регламентиран в Наредбата за реда за възстановяване на внесени осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на и за хора с увреждания (Загл. изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г., в сила от 1.01.2011 г.). Съгласно цитираната наредба, осигурителните вноски се възстановяват на

специализирани предприятия, кооперации и трудово-лечебни бази съгласно чл. 40, ал.1 от ЗИХУ в размер - 50 на сто, а на работодатели в обичайна работна среда, съгласно чл. 26, т.1 от ЗИХУ - 30 на сто от внесените от тях осигуровки.

Средствата се предоставят всяко тримесечие след представяне на необходимите документи, регламентирани в Наредбата /поименна справка по образец за работещите хора с увреждания; документ заверен от компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите /НАП/, удостоверяващ размера на внесените за сметка на работодателя осигурителни вноски; декларация за получени минимални помощи/.

За облекчаване на административната тежест при предоставяне на тази услуга с измененията на Наредбата, в сила от 01.01.2011 г. отпадна изискването всеки работодател да представя и документ от съответната териториална структура на Агенцията по заетостта, удостоверяващ наличието или липсата на лица, ползващи програмите и мерките за насърчаване по Закона за насърчаване на заетостта. И през 2012 година тази информация се изисква от Агенцията по заетост по служебен път.

След преглед на получената документация от експерт на АХУ се превеждат съответните дължими суми на работодателите и на специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания.

Броят на специализираните предприятия и кооперации, възползвали се от преференциите по този ред, за 2012 година е 83, а изразходваната сумата е в размер на 800 173 лева. През отчетния период не са възстановени средства на работодатели от обичайна работна среда.

IV. МОНИТОРИНГ

През 2012г. Регионалните представители извършиха общо 1 023 бр. проверки – с 163 бр. /18.95%/ в повече, спрямо извършените през 2011г., от които:

- По изпълнение на сключени договори за финансиране на проекти по различните програми на АХУ - 404 бр.
- На обекти на регистрирани в АХУ лица по Наредба за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а, ал. 1 от ЗИХУ – 318 бр.
- На специализирани предприятия и кооперации, по спазване относителния дял на лицата с трайни увреждания от списъчния брой на персонала, съгласно чл.28 от ЗИХУ – 169 бр.
- По постъпили жалби от физически и юридически лица - 24 бр.
- По реда на Наредба за реда за възстановяване на внесени осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на и за хора с увреждания, за установяване целесъобразното разходване през 2011г. на възстановените от АХУ 50% осигуровки на специализираните предприятия и кооперации – 108 бр.

В този период, офисите на Регионалните представителства са посетени от 300 бр. физически и 124 бр. юридически лица, за консултации, предоставяне на актуална информация по подготовка на проекти за участие в обявените от Агенцията конкурси, по нарушени права на гражданите по ЗИХУ, информация за ползване на социални услуги, координати на различни центрове по рехабилитация, информация за специализирани борси за търсещи работа хора с увреждания и др.

Отчетен доклад за дейността на Агенция за хората с увреждания през 2012 година

През 2012 г. Регионалните представители продължиха активното участие в създадените Областни съвети за тристранно сътрудничество, като акцентите на работата и предложенията са насочени към прилагане на мерки за подсигуряване трудова заетост на хора с увреждания в трудоспособна възраст и тяхната интеграция, облекчения за насърчаване на местния бизнес, повишаване информираността на хората с увреждания и др.

При провеждане на информационни дни за хората с увреждания в различни региони на страната са презентирани програмите, финансирани от Агенцията и различните стимули за работодатели, осигуряващи заетост на лицата с увреждания.

Периодично се предоставя компетентна информация и се презентират възможностите за участие с проекти по различните програми на Агенцията при работни срещи с представители на различни държавни и общински институции, набелязват се мерки и се дават предложения за подсигуряване на достъпна среда за хората с увреждания до административните сгради, паркоместа, във връзка с изпълнение на областните стратегии за социално подпомагане, младежката заетост др.

1. МОНИТОРИНГ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ФИНАНСИРАНИ ОТ АХУ ПРОЕКТИ

За периода са извършени общо **404 бр.** проверки по сключени с Агенцията договори, като съобразно вида на проектите проверките се отнасят за:

- 132 бр. за развитие на самостоятелна стопанска дейност
- 32 бр. за осигуряване на достъп и адаптиране на културни, исторически и спортни обекти с международно, национално и областно значение за хора с увреждания
- 29 бр. на проекти на неправителствени организации на и за хората с увреждания
- 55 бр. на проекти на специализирани предприятия и кооперации със социална насоченост, за създаване на благоприятна и здравословна среда
- 91 бр. на проекти на работодатели от обичайна работна среда
- 65 бр. на проекти на специализирани предприятия и кооперации със стопанска насоченост за модернизирани и технологично обновление.

При извършените проверки, са дадени общо **771 бр.** предписания с фиксиран срок за отстраняване на установени неизпълнения и/или представяне на допълнителни документи и информация. В изпълнение на дадените предписания, в Агенцията са представени допълнително документи, справки и отчети от **119 бр.** организации.

За установяване изпълнението на дадените предписания са извършени **28 бр.** повторни проверки, като от тях за **10 бр.** е установено неизпълнение.

През 2012г. по банкова сметка на Агенцията са постъпили **7 401,91 лв.** от доброволно платени санкции от Бенефициенти по сключени договори.

Отделно от това, поради установено от извършени проверки неизпълнение на предвидени проектни дейности, от последен транш на субсидията по **3** проекта са удържани общо **1 873,77 лв.**

За установено трайно и системно неизпълнение на поети договорни задължения е дадено предложение за завеждане на **1 бр.** искова молба, в размер на **5 328,36 лв.**

Въпреки незначителните нарушения, отпуснатите субсидии по спечелените проекти са усвоени целесъобразно, по предназначение и с доказан икономически и социален ефект. Следва да се отбележи, че отчетността е унифицирана и облекчена,

като има незначителни отклонения в сроковете за представяне на отчети по няколко спечелени нови проекти по ССД.

2. МОНИТОРИНГ НА РЕГИСТРИРАНИТЕ ПО ЧЛ.2 ЛИЦА ПО НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩНИ СРЕДСТВА, ПРИСПОСОБЛЕНИЯ И СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ И МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ, ПОСОЧЕНИ В СПИСЪЦИТЕ ПО ЧЛ.35А, АЛ. 1 ОТ ЗИХУ

През 2012г. са извършени общо 318 бр. проверки на обекти на 118 търговци на дребно, регистрирани по чл. 3 от Наредба за условията и реда за осъществяване и контрол на дейностите по предоставяне на помощни средства, приспособления и съоръжения за хората с увреждания и медицински изделия, посочени в списъците по чл. 35а, ал. 1 от ЗИХУ.

От извършените проверки, за 48 бр. обекти е установено изпълнение, а за останалите 270 бр. са установени различни по своя характер нарушения, за което са дадени предписания с фиксиран срок за тяхното отстраняване.

Основните нарушения са свързани с неводене на изискуемата документация, частично попълване на данните, липса на достатъчно помещения, на достъпност до обектите, неуведомяване на Агенцията за затворени и нефункциониращи обекти, сменени адреси и представители на регистрираните лица и др. Голяма част проверените търговци имат установени повече от едно нарушение за проверяван обект.

Освен даваните в Констативен протокол предписания, като допълнителна, превантивна мярка към неизрядните търговци, Агенцията осъществява редовна писмена кореспонденция с уведомяване за установените при проверките нарушения, с цел привеждане на дейността в съответствие с действащата нормативна уредба.

В резултат на предприетите действия и писмената кореспонденция е редуциран броя на неизрядните и нефункциониращи търговски обекти.

Предстои осъществяване на повторни проверки, като при установени неизпълнения на дадените предписания, ще бъдат прилагани административно-наказателните разпоредби на чл. 54 а от Закон за интеграция на хората с увреждания.

3. МОНИТОРИНГ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ И КООПЕРАЦИИ НА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

В изпълнение изискванията на чл. 28 от Закон за интеграция на хората с увреждания, през 2012г. са извършени общо 169 бр. проверки на 137 бр. регистрирани специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания, като за 22 предприятия са извършени две и повече проверки, поради различно местоположение на обособени звена от седалището на предприятието и за установяване изпълнението на дадени предписания.

От извършените проверки е установено следното:

- 122 бр. специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания / 89.05% / отговарят на изискванията на нормативната уредба.
- 16 бр. / 11,67% / не отговарят на изискванията, поради което са дадени предложения за тяхното заличаване от водения в Агенцията Регистър.
- За 1 бр. предприятие е установено частично неизпълнение на изискуемото съотношение е дадено предложение да не се възстановяват платените осигуровки, отнасящи се за периода на нарушението.

Следва да се отбележи, че в резултат на предприетите от АХУ мерки преобладаващата част от специализираните предприятия и кооперации писмено уведомяват Агенцията и предоставят актуални документи за настъпилите текущи промени в числеността на персонала, актуални Решения на ТЕЛК, промяна в представляващите предприятия, по спазване на изискуемото съотношение на хората с увреждания и др. обстоятелства.

През 2012г. специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания са изпитвали финансови затруднения, заради намаления обем на работа, което е довело до намаляване числеността на персонала и затруднения при обслужване на текущите задължения.

4. МОНИТОРИНГ ПО ПОСТЪПИЛИ ЖАЛБИ И СИГНАЛИ

През 2012г. са извършени общо 24 бр. проверки по постъпили жалби и сигнали на 23 физически лица.

В преобладаващата си част жалбите се отнасят до некачествено извършени ремонти по предоставени МИ/ПСПС, забава в извършване на ремонтите на предоставените медицински изделия, помощни средства, приспособления и съоръжения на хората с увреждания, неспазване на гаранционен срок и др.

При осъществяване на проверките е оказано необходимото съдействие от служители на Дирекциите "Социално подпомагане".

На всички жалбоподатели е отговорено компетентно и в срок, като Агенцията е съдействала за разрешаване на проблемите.

5. МОНИТОРИНГ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОТО РАЗХОДВАНЕ НА ВЪЗСТАНОВЕНИТЕ ОТ АХУ ПРЕЗ 2011 Г., 50% ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ПО РЕДА НА НАРЕДБА ЗА РЕДА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ВНЕСЕНИ ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ОТ РАБОТОДАТЕЛИ И СПЕЦИАЛИЗИРАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ, ТРУДОВО-ЛЕЧЕБНИ БАЗИ И КООПЕРАЦИИТЕ НА ХОРА С УВРЕЖДАНЯ, ЧЛЕНУВАЩИ В НАЦИОНАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА И ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДАНЯ

През 2012г. са проверени 79 бр. специализирани предприятия и кооперации и работодатели на хора с трайни увреждания, със списъчен брой на персонала 2 428 лица, в т.ч. 1303 лица с увреждания, на които Агенцията е възстановила осигурителни вноски през 2011г. по реда на Наредбата.

Броят на извършените проверки е общо 108, в т.ч. 28 бр. повторни проверки за установяване изпълнението на дадените предписания във връзка с усвояване на възстановените средства.

Проверката обхваща общо дължими и възстановени от Агенцията средства през 2011г., в размер на 702 229,20 лв.

При извършените проверки е установено следното:

Три предприятия са възстановили сумата от 765,77 лв., поради установени неразходвани средства през периода. В резултат на това, подлежащата на контрол възстановена от АХУ общо сума остава в размер на 701 463, 43 лв.

От извършените проверки е установено, че възстановената от АХУ сума в размер на 669 327,26 лв. е разходвана по предназначение като е установен неразходван остатък в размер на 32 136,17 лв., за което ще бъдат извършени допълнителни проверки, ведно с тези за установяване целесъобразното разходване на възстановените от Агенцията средства, подлежащи на контрол през 2013г.

Освен възстановените от Агенцията средства в размер на 669 327,26 лв., предприятията са вложили 74 138,30 лв. собствени средства за дофинансиране на дейности по медицинска рехабилитация, социална интеграция и инвестиции.

От извършените проверки на място и предоставени от предприятията разходооправдателни документи е установено, че предназначението на възстановените от Агенцията и разходвани от предприятията средства, в размер на 669 327,26 е както следва:

За медицинска рехабилитация – 48 441,07 лв.

За социална интеграция – 487 833,55 лв., в т.ч. за допълнително възнаграждение на работещите лица с трайни увреждания – 443 461,37 лв. / т.е. средно по 340,33 лв. на работещо лице с трайни увреждания/.

За инвестиции – 133 052,64 лв.

Освен извършваните проверки на място, Регионалните представители са предоставяли на място консултации и препоръки за ефективното и в срок усвояване на средствата в интерес на работещите хора с трайни увреждания и водене на необходимата отчетност.

V. ФИНАНСОВО - АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

Агенция за хората с увреждания е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към Министъра на труда и социалната политика. Съгласно чл.49 от ЗИХУ финансирането на дейността на Агенцията се извършва със средства от: републиканския бюджет, общинския бюджет, национални и международни програми, дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица, други източници.

Приходна част

За отчетния период в Агенцията са постъпили собствени приходи в размер на 8 371 лева, в това число:

- Глоби, санкции, неустойки – 7 721 лева.
- Получени други застрахователни обезщетения – 650 лв..

Разходна част

Средствата на Агенцията се разходват, съгласно утвърден от Министъра на труда и социалната политика бюджет и План за действие за 2012 г.

Изразходваната сума за текуща издръжка на Агенцията е в размер на 420 688 лева. Разходите включват заплати и възнаграждения на персонала, социални и здравни осигуровки, разходи за командировки в страната, канцеларски материали и консумативи, външни услуги.

Утвърдените по бюджета и за 2012 година средства за ведомствени разходи бяха твърде недостатъчни. Поради тази причина бе формиран преразход по разходните параграфи, касаещи издръжката на Агенция за хората с увреждания - при бюджет за цялата 2012 г. за издръжка в размер на 36 000 лева към 31.12.2012 г. са изразходвани 76 737 лева. Подобно бе и положението през предходните години когато при отпуснат първоначален бюджет по § 10-00 "Издръжка" в размер на 36 000 лева, след множество искания от страна на Агенцията бяха отпуснати допълнителни средства, които да покрият преразходът по бюджета.

Отчетения и тази година преразход е поредното доказателство, че утвърдените средства са едва около 30% - 40 % от реално необходимите за нормалното протичане на работния процес и са твърде недостатъчни за нормалното осъществяване на разпоредените по Закона за интеграция на хората с увреждания и Правилника за неговото прилагане дейности и не са съобразени с реалните нужди на Агенцията.

Недостатъчни бяха и утвърдените средства за заплати и възнаграждения на персонала, социални и здравни осигуровки, тъй като във връзка с извършените промени през 2012 г. в нормативната уредба относно заплатите на служителите в администрацията и с цел спазване на йерархията на длъжностите и премахване на

големите различия в заплатите на едни и същи длъжности със сходни функции и отговорности, бяха коригирани възнагражденията на служителите на Агенцията.

През годината са изплатени целеви помощи за жестомимични услуги по сключен договор със Съюза на глухите в България в размер на 192 685 лв. /поради забавени разплащания, допълнително бяха преведени средства по сключения договор в размер на 7 380 лева през месец януари 2013 г./, целеви помощи за придружител на слепи по сключен договор със Съюза на слепите в България в размер на 507 450 лв., целеви помощи за придружител на лица с интелектуални затруднения и лица с психични разстройства по сключен договор с Българската асоциация на лица с интелектуални затруднения в размер на 200 289 лв. и целеви помощи за придружител на трудноподвижни лица по сключен договор със Съюза на инвалидите в България в размер на 745 358 лв.

В изпълнение на активните политики на Агенцията по бюджета за 2012 са разходвани средства, както следва:

1. По сключени договори с работодатели от специализирана работна среда:
  - Изплатени средства през 2012 г. в размер на 1 578 320 лева;
  - Преходен остатък по сключените договори, изплатен през 2013 г. в размер на 87 443 лв.
2. По сключени договори с работодатели от обичайна работна среда:
  - Изплатени средства през 2012 г. в размер на 42 322 лева;
  - Предоставени трансфери на работодатели общини и областни администрации в размер на 29 084 лева;
  - предоставени средства по договори с работодатели от системата на МТСП в размер на 29 090 лева;
  - Преходен остатък по сключените договори, изплатен през 2013 г. в размер на 16 525 лева;
  - Неусвоени средства по сключени договори в размер на 2 608 лева.
3. По сключени договори за започване и развитие на самостоятелна стопанска дейност на хора с увреждания:
  - Изплатени средства по сключени през 2012 г. договори в размер на 295 096 лева
  - Изплатени средства по сключени през 2011 г. договори в размер на 3 656 лева
  - Преходен остатък по сключените договори, изплатен през 2013 г. в размер на 31 779 лева
  - Неусвоени средства по сключени договори в размер на 225 лева.
4. По Наредбата за реда за възстановяване на внесени осигурителни вноски от работодатели и специализираните предприятия, трудово-лечебни бази и кооперациите на хората с увреждания, членуващи в национално представителните организации на и за хора с увреждания
  - Възстановени 50 на сто от внесените от работодатели специализирана и обичайна работна среда осигурителни вноски за ДОО, ЗО и ДЗПО в размер на 800 173 лв.
5. По сключени договори с неправителствени организации за професионално обучение и преквалификация за рехабилитация и социална интеграция на хора с увреждания:
  - Изплатен средства през 2012 г. в размер на 292 610 лева;
  - Преходен остатък по сключените договори, изплатен през 2013 г. в размер на 4 890 лева;
  - Неусвоени средства по сключени договори в размер на 1 635 лева.
6. По сключени договори за осигуряване на достъп за хора с увреждания:

- Изплатени средства през 2012 г. в размер 121 684 лева;
- Предоставени трансфери към общински и държавни предприятия в размер на 222 278 лева;
- Преходен остатък по сключените договори, изплатен през 2013 г. в размер на 48 808 лева;
- Неусвоени средства по сключени договори в размер на 8 348 лева.

Отпуснатия от МТСП и усвоен от Агенцията за хората с увреждания лимит е в размер на 5 381 349 лева.

През отчетния период, Агенция за хората с увреждания продължава изпълнението на договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" по проект № BG0521PO001-6.2.06 "Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България". През първото полугодие е получен и остатък от аванса в размер на 345 000 лева. Разходите през 2012 г. свързани с проекта са в размер на 27 558 лева и са отразени във формуляр ИБСФ.

През отчетния период са сключени и три договора по обществени поръчки на обща стойност 1 528 476. По банкова сметка е внесена банкова гаранция за изпълнение в размер на 14 698.50 лв.

VI. ИЗГРАЖДАНЕ НА ВСЕОБХВАТНА ИНФОРМАЦИОННА БАЗА ДАННИ ЗА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ, СЪГЛАСНО ЧЛ. 9, АЛ.1 ОТ ЗАКОНА ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

За да изпълни своето задължение по Закона за интеграция на хората с увреждания през 2011 г. Агенция стартира изпълнението на договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" по проект № BG0521PO001-6.2.06 "Създаване на единна система за управление на цялостния процес по реализация на държавната политика за работа с хората с увреждания в България". Проектът е на обща стойност 1 859 999,59 лв. и е с продължителност от месец април 2011 г. до месец август 2013 г.

Основната цел на проекта е подобряване на процеса по разработка и повишаване ефективността от изпълнението и контрола по изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания чрез нарастване на административния и управленски капацитет на АХУ в анализирането, планирането и изпълнението на държавната политика за интеграция на хората с увреждания на национално, областно и общинско равнище.

За изпълнението на основната цел са поставени и следните специфични цели:

- Създаване на съвременна информационна среда за развитие на държавната политика за интеграция на хората с увреждания
- Изграждане на структуроопределящо ядро в цялостната национална информационна система за интеграция на хората с увреждания
- Укрепване капацитета на Агенцията за хората с увреждания.

Основните дейности са както следва:

- Създаване на единна, централизирана национална база данни за социално-икономическия статус на хората с увреждания.
- Изграждане на система за мониторинг и оценка на провежданата държавна политика за работа с хората с увреждания и нейното финансиране.
- Създаване на система за планиране, изпълнение, контрол и администриране на бюджетните средства, предназначени за работа с хора с увреждания.

- Разработване и внедряване на информационна система, обслужваща базата данни и системите за мониторинг, оценка, планиране, изпълнение и контрол на държавната политика за работа с хора с увреждания.
- Обучение на два курса от 120 души за работа с изградените системи по предходните дейности в рамките на 12 двудневни обучения по утвърдена програма.

От стартирането на проекта до края на отчетния период са извършени редица дейности, които допринесоха за постигането на следните резултати:

- Разработена, внедрена и работеща информационна система, обслужваща базата данни и системите за мониторинг, оценка, планиране, изпълнение и контрол на държавната политика за работа с хора с увреждания;
- Изграден действен механизъм и инструментариум, осигуряващ устойчивост в управлението на политиките за работа с хората с увреждания;
- Подобрено партньорство между заинтересованите публични и частни институции, осъществяващи политиката за работа с хората с увреждания в България.
- Обучение на един курс 120 души за работа с изградените системи по предходните дейности в рамките на 12 двудневни обучения по утвърдена програма.